

Kulturdepartementet

Datum
2016-10-18

Ert dnr
Ku2016/01778/DISK

Vårt dnr
2016/173

**Angående Departementspromemorian Utvidgat skydd mot diskriminering i form av
bristande tillgänglighet (Ds 2016:26)**

Näringslivets Regelnämnd NNR har tagit del av det aktuella förslaget och önskar lämna följande synpunkter.

NNR avstyrker förslaget att ändra diskrimineringslagen (2008:57) så att även företag som vid det senaste kalenderårsskiftet sysselsatte färre än tio arbetstagare omfattas av diskrimineringsförbudet om bristande tillgänglighet om företaget i sin näringsverksamhet tillhandahåller varor och tjänster till allmänheten.

Enligt NNR är bristande tillgänglighet generellt inte lämplig som en diskrimineringsgrund. Detta då frågan om tillgänglighet i stor utsträckning är av praktisk natur och består av komplexa delar. NNR vill framhålla att NNR:s medlemmar och deras medlemsföretag redan idag har ett intresse av och arbetar på olika sätt aktivt mot alla former av diskriminering och verkar för högre tillgänglighet. Att det föreslagna borttagandet av undantaget av små företag från diskrimineringsförbudet skulle vara den bästa lösningen för att öka tillgängligheten för personer med funktionsnedsättning anser NNR inte är visat.

I departementspromemorian Bortom fagert tal (Ds 2010:20) där det ursprungliga förslaget till den lagstiftning som idag finns beträffande förbud mot diskriminering i form av bristande tillgänglighet beskrivs, fanns kraftiga brister i förslagets konsekvensutredning. Med anledning av detta gav den dåvarande regeringen senare Statskontoret i uppdrag att genomföra en kostnads- och konsekvensutredning av förslagen. Analysen visade bl.a. att lagförslaget på lite längre sikt kan få långtgående konsekvenser och medföra mycket stora kostnader för såväl företag som samhället i stort. Vid införandet av förbudet mot diskriminering på grund av bristande tillgänglighet undantogs därför små företag, dels för att säkerställa att reformen beaktar förutsättningarna för näringslivets utveckling (vilket uttalats i ett tillkännagivande av riksdagen) och dels för att inte motverka det pågående arbetet med att förenkla för företag genom att minska deras administrativa bördor. NNR finner det inte visat att förutsättningarna för små företag har förändrats så mycket att det nu finns skäl att ta bort detta undantag.

NNR anser vidare att konsekvensutredningen i departementspromemorian är mycket bristfällig och inte kan användas som underlag för beslut. Enligt promemorian berörs ett mycket stort antal företag med färre än tio anställda, framförallt inom hotell- och restaurangverksamhet, detaljhandel och transporter. Det handlar enligt promemorian om drygt 800 000 företag inom området varor och tjänster som har en positiv omsättning. Enligt NNR går det omöjligt utifrån konsekvensutredningen att få någon verklig uppfattning om

kostnaderna och andra konsekvenser för de företag som berörs. Detta då det helt saknas beräkningar av kostnaderna för de företag som berörs samt för samhället i övrigt. Den saknar också närmare beskrivningar av andra konsekvenser av förslaget för företagen.

I konsekvensavsnittet görs vissa konstateranden utan att det lämnas något faktabaserat underlag för dessa. NNR ställer sig t.ex. frågande till bedömningen som görs i promemorian att borttagandet av undantaget inte medför någon risk för konkurrensnedvridning. Som argument för detta anförs att åtgärderna som behöver vidtas endast är av enklare beskaffenhet och kostnaden för dessa är begränsade. NNR frågar sig hur man kan komma fram till denna bedömning då ingen ansats gjorts till att beräkna kostnaderna för de företag som berörs.

Då regleringen är mycket otydlig och oförutsebar uppfyller den enligt NNR inte heller kraven på rättssäkerhet. I promemorian nämns att kostnader kan uppstå i form av osäkerhet för den enskilde verksamhetsansvarige om omfattningen av de åtgärder för tillgänglighet som kan krävas och åtgången av tid och resurser för detta. NNR vill påtala att lagstiftningens otydlighet lämnar utrymme för olika tolkningar vilket kan medföra att vissa tolkar regelverket strängare än det var avsett, vilket kan vara mycket kostnadsdrivande för företag. Det är också så att mindre företag har mindre resurser för att sätta sig in i vad regelverket kräver av dem och vidta åtgärder till följd av regelverket. För små företag handlar det oftast om att ta resurser från produktionen för att informera sig och genomföra dessa åtgärder vilket innebär en samhällsekonomisk kostnad.

En viktig inledande del i en konsekvensutredning är att definiera problemet/behovet och ange vad man vill uppnå med förslaget. Utifrån detta bör man sedan utreda och överväga olika alternativa möjligheter för att uppnå syftet inklusive att inte göra något alls. Enligt NNR så framgår inte storleken på problemet och behovet i promemorian. Det presenteras heller ingen fakta som visar på i vilken mån ett borttagande av undantaget för små företag verkligen leder till ökad tillgänglighet för funktionshindrade. Det saknas också en diskussion om det finns andra alternativa lösningar som på ett bättre sätt skulle kunna uppnå syftet till lägre kostnader för företag.

För god regelgivning krävs att förslagsställaren kan visa att nyttan med förslaget uppväger de samhällsekonomiska kostnader inbegripet de kostnader för företag som detta medför. Detta är den första av de tolv rekommendationer beträffande ”Regulatory Policy and Governance”¹ som ”the Council of the OECD” beslutade om år 2012 och som medlemsstaterna har åtagit sig att implementera. Det svenska regelverket för konsekvensutredningar som uttrycks i förordning (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning och som också gäller för Regeringskansliet ställer också krav på konsekvensutredningar. Enligt NNR bör det förslag väljas som uppnår syftet till lägsta kostnader för företag. För att kunna göra en sådan bedömning krävs att såväl nyttan som kostnaderna kvantifieras i den utsträckning som är möjlig. De delar som inte går att kvantifiera bör noggrant redovisas. NNR finner att den analys som presenteras i promemorian inte uppfyller kraven på god regelgivning. Den uppfyller inte heller de krav på konsekvensutredning som ställs i ovan nämnda förordning.

NNR är kritisk till en utvidgning av den nuvarande lagstiftningen till att också omfatta små företag. Detta bl.a. mot bakgrund av att nuvarande lagstiftning upplevs som mycket otydlig av företag och det har ännu inte kunnat visas på några positiva effekter med denna. Förslaget saknar också en godtagbar konsekvensutredning vilket gör att det inte går att ta ställning till

¹ <http://www.oecd.org/governance/regulatory-policy/2012-recommendation.htm>

detta. NNR anser att innan ett förslag till utvidgning av en regel presenteras bör det göras en utvärdering av det befintliga regelverket för att tillse att detta uppfyller syftet på ett kostnadseffektivt sätt för företagen. Först om detta villkor är uppfyllt bör man gå vidare och överväga ytterligare åtgärder. Även då bör olika alternativa lösningar övervägas och nyttan av förslaget vägas mot de kostnader och andra konsekvenser detta kan medföra. Mot bakgrund av ovan avstyrker NNR förslaget.

NÄRINGSLIVETS REGELNÄMND

Christina Fors